

TARIMDA SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

Önsöz

İçindekiler

1.Giriş

2.Sürdürülebilir Tarım Kavramı

2.1.Tarihçesi

2.2.Dünya ve Türkiye’deki Gelişimi

2.3. AB Yeşil Mutabakat Süreci

2.4.İklim Değişikliğinin Tarımsal Üretim Üzerine Etkileri

2.5.İklim Değişikliği ve Tarımda Etkin Su Kullanımı

3. Sürdürülebilir Bitkisel Üretim

3.1.Bahçe Bitkileri

3.1.1.Meyve Yetiştiriciliği

3.1.2.Sebze Yetiştiriciliği

3.1.3.Süs Bitkileri Yetiştiriciliği

3.2.Tarla Bitkileri Üretimi

3.3.Tıbbi ve Aromatik Bitkiler Üretimi

4. Sürdürülebilir Hayvansal Üretim

4.1.Hayvansal Üretim ve İklim Değişikliği

4.2.Sürdürülebilir Gıda Sistemlerinde Hayvanların Rolü

4.3.Sürdürülebilir Hayvan Yetiştiriciliğinin Faydaları Uygulamaları

4.4.Sürdürülebilir Hayvancılık Dönüşümünü Gerçekleştirme

4.5.Türkiye Hayvan Varlığı ve Üretimi

4.6.Su Ürünleri Üretimi

4.7.Kanatlı Hayvan Yetiştirme Üretimi

4.8.Ruminant Üretimi

4.9.Arıcılık

4.10.Yem Üretimi

4.11.Sürdürülebilir Hayvansal Üretimi İçin Islah

4.12.Sürdürülebilir Tüketim ve Üretim İçin Hayvan Refahı Hayvan Yetiştirme

4.13.Sürdürülebilir Hayvansal Üretim ve Gıda Güvenliği

5.Bitki Korumada Sürdürülebilir Hastalık, Zararlı ve Yabancı Ot Yönetimi

6.Yeni Destekleme Modelleri Kapsamında Sürdürülebilir Tarım

7.Sonuç ve Öneriler

7.1. Ulusal düzeyde

7.2. İhracatçı-Sanayici düzeyinde

7.3. Üretici düzeyinde

Önsöz

Tarım temel ihtiyaçları karşılayan ve özellikle gelişmekte olan ülkelerde ulusal gelir, dış ticaret ve istihdamın kaynağını oluşturan en önemli faaliyetlerden birisidir. Diğer yandan da doğa ve çevre ile yakından ilgili olan çok fonksiyonlu bir üretim şeklidir. Tarım bu yapısı ile sürdürülebilir, başka bir anlatımla ekolojiye uyumlu, ekonomik olarak yaşayabilir, sosyal sorumluluk taşıyan ana sektörlerden biri olmak durumundadır. Bu yaklaşımdan hareketle sürdürülebilir tarım, tarımsal faaliyetlerin çevresel, sosyal ve ekonomik açıdan dengeli bir şekilde yapılmasını amaçlayan bir tarım anlayışı olarak karşımıza çıkmıştır. Sürdürülebilir tarım modelinde, hem doğanın korunması hem de insan sağlığı ve toplumsal refahın artırılması ön plandadır. Toprak, su, biyolojik çeşitlilik gibi doğal kaynakları korurken, uzun vadede tarımsal üretkenliği devam ettirmeyi hedefler. Aynı zamanda çiftçilerin ve kırsal toplulukların yaşam kalitesini iyileştirmeyi de amaçlar. Doğal kaynakları korurken, iklim değişikliğini hafifletirken ve çiftçilerin refahını sağlarken küresel gıda güvenliği zorluklarını da yaşayan kilit bir sektördür. Büyüyen küresel nüfusun zorlukları ve iklim değişikliğinin zararlı etkileriyle boğuşurken, sürdürülebilir tarım, gıda kaynaklarımızı güvence altına almak ve gezegenimizi korumak için uzun vadeli çözümler sunan umut ışığıdır.

Dünyanın birçok bölgesinde, iklim değişikliği, azalan verim, artan gıda fiyatları ve sürekli büyüyen dünya nüfusuna yeterli düzeyde gıda üretimi sağlamak gittikçe büyüyen bir sorundur. Üretimi arttırmak; gıda güvenliğini sağlamak ve açlığı önlemek için tek başına yeterli değildir. Toprak bozulması, su kıtlığı ve üretimin çevresel ayak izi, ilgi gerektiren en acil sorunlar arasındadır. Ülkeler, ekosistemin ya da devam eden herhangi bir sistemin bağlı olduğu ana kaynaklara aşırı yüklenmeden sonraki nesillere işlevini devam ettirebilme yeteneğini arttırmalıdır. Başka bir deyişle toprak, su, enerji ve gıda güvenliğini eşzamanlı olarak sağlamak için, karar vericilerin sektörler arası etkileri dikkate almaları gerekir. Bu kapsamda Avrupa Birliği (AB) iklim değişikliği ile mücadele edebilmek ve tüm sektörlerde sürdürülebilirliği sağlamak adına yeni bir dönüşümsel ekonomik değişim planı inşa etmiştir.

2050 yılına kadar AB'yi ve hatta Avrupa kıtasının tamamını iklim açısından nötr (sıfır emisyon) hale getirme hedefini gerçekleştirecek olan bu plan AB'nin Yeşil Mutabakat olarak adlandırdığı bir yol haritasıdır.

Dünya Bankası'na göre, pestisitlerden, herbisitlerden ve gübrelerden kaynaklanan su kirliliğini dikkate alınmadığı koşullarda bile tarım dünyadaki sera gazı emisyonlarının yaklaşık %30'unu oluşturmaktadır. Tarım altyapısı, ulaşım, mahsullerin ekimi, hasadı ve işlenmesi ve hayvancılık yoluyla emisyon üretir. Dünya nüfusunun bugün 8.1 milyardan 2050'ye kadar 9 milyara çıkması bekleniyor ve aynı zamanda tarım arazileri genişleyen kentsel alanlar ve iklim değişikliği nedeniyle kaybolmaktadır. Dünya Bankası, farkı kapatmak için gıda üretiminin 2050'ye kadar %70 oranında artması gerektiğini tahmin etmektedir. Sürdürülebilir tarımın önemi burada ortaya çıkmakta ve çevrenin korunması, Dünya'nın doğal kaynak tabanını genişletmeyi ve toprak verimliliğini korumayı ve iyileştirmeyi amaçlayan uygulamalar olarak tanımlanmaktadır.

En büyük ihracat pazarının AB pazarı olmasının yanı sıra, aynı zamanda Gümrük Birliği Anlaşmasından dolayı Türkiye, gelecek yeni AB düzenlemeleri, yönetmelik ve müktesebatlarına uyum sağlamak zorundadır. Bütüncül özellikte ve sıkı kuralları olan bu üretim seçeneği dünyada güçlü ve sürdürülebilir bir tarım sektörü oluşturma konusunda bazı fırsatları doğurduğu gibi çözüm bekleyen bir takım sorunları da beraberinde getirmektedir. Bu önemden hareketle tarım sektörünü (bitkisel ve hayvansal üretim kapsamında) sürdürülebilirlik kavramı çerçevesinde ele alan bu rapor, sektörün mevcut durumu ile dünyada yaşanan gelişmelere karşı duruşunu izlemeye ve değerlendirmeye odaklanmıştır. Ayrıca raporda konu ile ilgili çözüm önerileri üretilmiş, gelecekte sektörü bekleyen öncelikli konular ve zorluklar vurgulanmaya çalışılmıştır.